

BULLETIN

Společnosti Otokara Březiny

65

Jaroměřice nad Rokytnou
BŘEZEN 2015

Krása světa

Krása světa je skrytá. Tisíce pohledů ztrácíme marně, poněvadž nedovedly uvidět svět v okresech jejího proměňujícího a očišťujícího záření. Neznáme celého bohatství vlastních svých krajin. Sotvaže v slunci svého poledne dovedeme se orientovati podle svého stínu o tajemných světových stranách.

Po šesti dnech práce a budování světa je krása sedmým dnem duší. Je harmonickým oddychnutím věčné vůle, tvůrčím pohledem, jenž se rozletěl všemi budoucími vesmíry, rozkvétajícími ze zrní prvních hvězd, a shledal, že všechno je dobré, zářícím pohledem, nesnesitelným smrtelnému, zachyceným věčností, ležícím, neviditelně až do času, na všech světech.

Jen tu a tam, z mrákot věků, zdvihne se duše dosti silná, aby ho snesla ve žhnoucích světlech ukončení, která prozařují staletími vývoje. Strašné a slavné divadlo blesků, jimiž se vyrovnávají oblaky ležící na věcech, věčné oslaveno časným, milostná zardění života rozníceného nesmrtelností. V těchto chvílích, zdá se, že vzniklo učení o tvůrčí malomoci zla.

Ale ačkoliv poznání krásy světy v jediné vizi jest dáno jen opojení vyvolených a jen proto jim, že mají dosti odvahy zjeviti je uprostřed tolika bolesti k útěše bratřím, nebesa světla se nad zemí nezavírají. Tisíciletí krouží země, ale soumraku, který by měl dosti šířky, aby ji trvale celou pokryl, dosud nepoznala. Ani okamžik není bez květů a jaro na ní již po nescíslná staletí si neodpočinulo. Cesty vedoucí k věčnosti jsou ustavičně plny přicházejících a odcházejících. Není okamžiku na zemi, aby nebyl posvěcen rozhovorem některé duše s Bohem. Není proměny v osvětlení tisíciletého dne, aby nebyla některým zrakem pozorována.

Oblaky zadržující pohledy k výši roztrhují se ustavičně nad hlavami národů. Ti, kteří v té chvíli dovedou bdíti, ucítí dobrodiní světla křísícího ukrytý svět v našem světě, azurné vegetace jeho neviditelných zahrad, duševní pokračování jeho hmotného jara.

Úryvek z eseje Otokara Březiny „Krása světa“

U hrobu Otokara Březiny 13. září 2014

Drahý Otokare Březino,

nechme pro tu chvíli stranou náš prvotní šok, ten akt čirého rouhání: Tvůj v krátkém čase už podruhé popleněný rov; a všemu navzdory, nepřízni času i počasí Tě v den Tvých narozenin na den přesně stočtyřicátýchšestých - pozdravme!

Mistře Náš a – Můj Mistře,

Jsem tu dnes, abych - na prvním místě – poděkoval Bohu, ale stojím zde u Tebe, abych Tě pozdravil – na pokraji hrobu, a přece už přes hrob – aby ses se mnou poradoval:

Exegi Monumentum!

Dovol, abych položil na sám okraj Tvého hrobu a přece přes hrob, abych se dotkl posvátné prsti toho, co zde zůstává z Tebe smrtelného – a přece Nesmrtelného - - dovol, abych položil k Tvým nohám poslední svazek svého – právě ukončeného - básnického Díla, své

RÁNO NA OLYMPU:

// - - *pokládám* - -//

Exegi Monumentum,

Dokonal Jsem Dílo, kterého by nebylo bez Milosti Boží, ale – tady na zemi – ani bez Tebe. Mistře!

— — —

Už jsem netušil, že zde budu letos stát. Navštívila mne – v den kdy jsem uvedl poslední dvoj-svazek svého Díla v předvečer svých narozenin letos předposledního května v blízké Jihlavě – dotkla se mne v ten samý okamžik neomylně
Smrt.

A potvrdilo se: po měsíci ozařování jsem zde dnes před operací mého básnického střeva, která rozhodne – zda zde budu moci s Tebou, s námi se všemi tady na Zemi ještě za rok, ještě kdy promlouvat.

Tak to je.

Přicházím tedy vydat počet. Ale co říci dnes – přes hrob, na pokraji hrobu – když mé básnické Dílo leží u Tvých nohou, dnes, už teď Ráno Na Olympu, mimo tuto mou jedinou prosbu: Abys Mi Požehnal ?!

Není Smrti, říká Básník – (vlastně každý básník, a ne jen Walt Whitman) - a kdyby byla, byla by jen počátkem Života – Života Věčného.

Co tedy říci dnes, teď- když leží před námi: mé – Tebou požehnané – nás všech Ráno Na Olympu ?

Finis Coronat Opus.

Je tedy Čas Odejít. Stejně Odejít jako čas Pokračovat.

Ale nemohu Vás propustit jen tak s prázdnou: jen s pozváním - na dá-li Bůh po mém snad uzdravení – konečně tady u Vás v Jaroměřicích – uvedení posledního svazku mého Díla – Ráno Na Olympu – dá-li Bůh, a dej Bůh – ještě před koncem roku.

Naštěstí mi však přichází vstříc – na poesii jinak – natož tu mou ! - pramálo zvědavá – Česká Televize – ČT Praha: 17. tm. má u mne na hradě Bítově natáčet se mnou u příležitosti dokončení mého Básnického Díla Rozhovor (pro pořad 333 na Artu), který má být vysílán v říjnu (to už já ale budu pod nožem chirurgovým). A ta mi tady v pravý čas předkládá Tři Otázky – jako Tři Oříšky pro Popelku . Budu je louskat – v předpremiéře – už teď dopředu s Vámi.

První otázka zní:

Co jsem vlastně Dokonal – Něco o mém básnickém Díle.

To, co tu kladu k Tvým nohám, Mistře, Ráno Na Olympu – jsou básně z let 1989 – 2013 – tedy za právě uplynulých pětadvacet let našeho věku Polistopadového. Ale je to jen poslední cihla.

Celé své Dílo jsem napsal v letech 1953 -2013 tedy za posledních šedesát let. Ovšem vydat jsem je mohl – a musel – až po pádu komunismu, všech těch šest, nyní sedmý díl. O tom všem píšu v druhém svazku svého dnešního - sedmého dílu. Můj Kříž Básníka nebyl jen dosvědčit, že „Zpívat I Mlčet Jsem Uměl“. Ale můj Kříž byl i Ten, a především Ten, i když to nikdo neměl vědět, že jsem, když se Dílo blížilo ke konci, jej ještě musel dostat na světlo Boží, všem viditelně ho vydat – nechat se Po Druhé Ukřižovat. Můj Kříž je Odčinění Své Nezaviněné Nepřítomnosti v Národě. Kříž Retrospektivy. Kříž Mé –Nejprve Nepřítomnosti – a teď nakonec – Ostudně Okaté Přítomnosti v Národě, Který Ukřižoval Poesii.

Otázka Druhá:

Poesie Dnes. Vaše postavení v Dnešní Poesii.

Poesie dnes – aspoň ve všemocných sdělovacích prostředcích – aspoň to, co z ní je vidět – skoro není. Jak by mohla být Poesie v národě, ve společenství, které uctívá jen Modlu Peněz, obludné Pohody, Zábavy a Konzumu. Které žije jen kulturou Smrti – jak říká Jan Pavel II – a tedy Bez Kultury. Ve Společnosti , která chce vidět a slyšet jen Destrukci, jen Smrt - Toho Posvátného.

A mé postavení v tom všem ? Za chvíli nebudou ani ty popleněné hroby, volající do nebes.

Nejprve Větec, pak Kniha. Nejprve se ukradne Úcta k Slovu, pak i jeho Paměť. A to jsme My.

Mé postavení v tom všem: Ale Je Básník. Ještě zbývá Tvůrce – A jeho Sestra, Bolest. Jenže já nejsem Prorok Jeremiáš. Můj Úděl Je Slavit, Slavit Věčné Slovo, i kdyby tady na Zemi byl už jen Soumrak, Jen skoro absolutní Tma; Už ne Podobenství, Už skutečnost Velkého Západu Nejen Čechů a nás Moravanů, ale všech definitivně se globalisujících, nadobro vykořeněných Národů, to už dávno nikoliv – jak se mohlo zdát - Svítání, ale definitivní zatmění, konečné vyhasnutí, totální *Black-out* každé Kultury: Dobra, Pravdy a Krásy - všech kdysi nadějí tak mnohých Synů Člověka tady u nás na Západě.

Ale je všemu navzdory a zůstává Vzkříšené Slovo a Jeho Druhý Příchod Navěky.

A Třetí Otázka. Trochu překvapivá:
Poesie a Architektura.

Mne to znamená, ta výzva – určená na prvním místě Básníkovi - fascinovala odjakživa: *De Rerum Architectura* ! A ani jeden sen, fyzický sen, ve spánku, když zavřu oči, a než usnu, mne neprovází jinak než Architekturou. Tím velkým dluhem Dneška! Ale my jsme zredukovali tuto „Zmrzlou Hudbu“ - tuto první zhmotněnou Oslavu Boha - , jak říká Goethe, jen na bezduchou funkci, na škatule, na paneláky, nebo na hybris, ukřiženou svévoli.

A kde je Architektura v Básni ? Jak se ptát u hrobu Otokara Březiny, u hrobu Tvého, můj a náš Mistře, u Hrobu Stavitele Chrámu – Chrámu Neznámého Boha !

Tím já jsem nebyl, nechtěl a nemohl být. Ale Slovo jako vymezení prostoru, už od počátku - Vila Pod Špilberkem, Kaplička V Lese, chata na Želetavce jako stvořená pro Tanec Vážky, důvěrný Kout, kde jen uvnitř, V Koutě, Poesie Rodí, jen zde v Ústraní se Rodí Slovo. To byl, to je pro mne, pro Vás nejprve sněhem a mrazem všech Půlnocí jiskřící Svět Ticha, svět Půlnočního Ticha, a až potom, po zastavení Hvězdy Betlémské právě v našem Okně i Nehynoucí Chorovod Chvalozpěvů Andělských Na Nebi, a pak s ním nerozdílně tady Na Zemi už i dudy, housličky a píšťaly - všechno to muzicírování, Nelítostné Zastaveníčko Pastýřské Bukoliky – To byl, to je pro mne, pro Vás, Prvopříbytek Poesie, Půl Jeskyně, půl Polozříčený Chlív: Ten Prvochrám Oslavy – právě Narozeneho Slova.,

A je i – tam jako v hlubokém lese na čekané – i když pro mne ne ze Sloni, to spíš ta Hlásná - Věž , Věž Goethova Věžníka: posléze Hradní Věž.

A co především - je vždy znovu a znovu Objev, vždy znovu a znovu Objevování, Obnovení Zákona Dvihu a Tíže – Sloupu a Tympanonu – Jitra: – Slunce Vždy Nového a Stejného Na Každý Den – Aby Bylo Jasno. Ano, To Je pro mne Báseň – Je Architektura.

Ráno Na Olympu.

A Nakonec:

Prosím Tě Ještě Jednou, Můj A Náš Mistře, o Tvé Požehnání, i při tom našem, Tvém a našem Popleněném Hrobu.

Také Hrob, a Nejvíc Prázdný Hrob, Je, A Nepřestává Být Architekturou, vznešeným Tabernaculem oněch slavně pokořených šesti stěn, kde jedině Žije, Vstává a Vladaří Tady Na Zemi *Deus Absconditus*: To Jediné Tady Na Zemi Jsoucí, Nepřítomné – o to víc Oslňující Slovo – Právě Zmrtvýchvstalé.

A Je – Architektura Všech Architektur – Slovem Učiněný Velezpěv Všech Poesií – Hlas Absolutní Krávy –
Nebeský Jeruzalém.

A je, Drahý Mistře, Určitě Už Nám Teď Dopředu Slyšitelná – ze zvonění heverů, hasáků, kladívek a dlát, z úderů želez o kámen, ocele o mramor – i když jen jako vlaštovky v letu kolem nás, kolem našich nedověrných uší se mihnouví – Píseň Písni –
Stavba Ve Výši:

Kde se Potkáváme, kde Nesmíme, Nebudeme Chybět , Kde jsme Už Teď –S Tebou – V Cíli: V Díle – v Tvém a Nás Všech Díle. Ve Věčném –
Ránu Na Olympu.

A právě zde, v absolutních nížinách, na samém dně Propasti, která je a zůstává tady Na Zemi Naším Věnem Věrnějším než Smrt, zde u Tvého Hrobu Vší Zlobou Démonů, Zlobou Času, už na Dvakrát Navštíveného, a už brzo na Tříkrát Oloupeného –
Navěky Oslaveného:

Na tomto místě, pro nás nejposvátnějším,
Prosíme a Neustáváme:
Za Nás za Všechny a Naše Dílo – naše Jediné Dílo.

Požehnej Nám, Mistře!

Další krádež na hrobě Otokara Březiny

Několik dní před Výročním setkáním SOB v září 2014 byla ukradena Kniha života z pomníku na hrobě Otokara Březiny. V roce 2010 byl z hrobu ukraden „vavřínový věnec“ z levé lucerny. Věnec z druhé lucerny jsme pro jistotu uložili do bezpečí. Poškození pomníku, který byl od Františka Bílka koncipován jako jeden celek, je nenahraditelnou ztrátou, která byla oceněna úředním odhadcem na 225 000 Kč. Knihu života a věnce k lucernám vytvořil podle Bílkových nákresů akademický sochař Jaroslav Krula, jaroměřický rodák a profesor na VŠ UMPRUM v Praze. Tentokrát byla kriminální policie úspěšná a zloděje nakonec vypátrala. Ten byl za jiné trestné činy odsouzen a asi 2 týdny po krádeži nastoupil do vězení. Podstatné je, že Kniha života byla rozřezána a zcela zničena.

Město Jaroměřice, jako majitel pomníku uplatnilo pojistku, kterou pojišťovna proplatila. Podle starosty p. Ing. Jaroslava Soukupa je vedení města rozhodnuto pořídit kopii, která nebude z mědi, ale bude imitovat měď. SOB byla požádána o spolupráci. Odbornou podporu tomuto záměru slíbil i Mgr. Ing. Ivo Binder, který je uznávaným odborníkem na moderní výtvarné umění. Z našich materiálů předáme celou řadu fotografií a požádali jsme Galerii hl. m. Prahy, která spravuje i Bílkovu vilu, zda tam v archívu není originál návrhu pomníku na hrob Otokara Březiny. Vavřínový věnec z druhé lucerny byl uschován. Podle toho by se měly zhotovit kopie, kde bude z hlediska výtvarného náročnější udělat původní nápis Bílkovým písmem. Kopie by měla být asi z patinovaného plastu. Jisté je, že peníze, které město dostane, nebo dostalo od pojišťovny, stačit nebudou a nezbyvá než doufat, že se podaří další prostředky získat a obnovit pomník nad hrobem Otokara Březiny brzy a v původní kráse.

Jiří Höfer

Sborník z Mezinárodního sympozia Otokar Březina 2014

Editorského zpracování se ujala Mgr. Hana Enderlová z Ústavu české literatury a komparatistiky UK v Praze. K úspěšné editorské práci přispěly její konzultace s Dr. Petrem Holmanem, který sborník doplnil o bibliografii a na závěr, před předáním do tisku, provedl ještě závěrečnou korekturu.

Teď už je Sborník v tiskárně Univerzity Karlovy a tak předpokládáme, že ho do konce dubna budeme rozesílat účastníkům sympozia.

Pro ilustraci předkládáme jako střípky z příspěvků:

Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Otokara Březiny

Eliška Davidová

Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Otokara Březiny by měla vyjít jako šestý svazek edice Korespondence Jakuba Demla roku 2016.¹ V rámci ediční řady má jednu zvláštnost: převážná část dopisů těchto dvou přátel už knižně publikována byla, navíc v chronologickém uspořádání a takřka kompletní. Několik let po Březinově smrti (a též nedlouho po vydání Mého svědectví o Otokaru Březinovi), na podzim roku 1932, vydal Jakub Deml vlastním nákladem jako „literárněhistorický dokument“ nejprve *Listy Otokara Březiny Jakubu Demlovi*; 29. ledna 1933, na výročí úmrtí Pavly Kytlicové, vyšly pak *Listy Jakuba Demla Otokaru Březinovi*.

¹ Doposud vyšly čtyři svazky, všechny v nakladatelství Dauphin v Praze a Podlesí: *Carissime, kde se touláte? Dopisy Jakuba Demla příteli Josefu Ševčíkovi do Babic* (eds. Šárka Kořínková a Iva Mrázková, 2010); *I tento list považujte za neúplný. Dopisy Jakuba Demla příteli Matěji Fenclovi* (ed. Šárka Kořínková, 2011); *Číslo jednací: láska. Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Františka Bílka* (ed. Iva Mrázková, 2012); *Příteli Evermodu Balcárkovi místo čestného diplomu. Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Evermoda Vladimíra Balcárka* (eds. Lenka Žehrová et al., 2013). Grant GAČR č. GA14-32413S přidělený Ústavu pro českou literaturu AV ČR (řešitelka Daniela Iwashita) počítá pro rok 2015 též s vydáním vzájemných dopisů Jakuba Demla a F. X. Šaldy (eds. Daniela Iwashita a Šárka Kořínková). Spolueditory korespondence s Otokarem Březinou jsou Iva Mrázková a Petr Holman.

Březinovy dopisy se staly přirozeně též součástí souborné Korespondence Otokara Březiny, připravené Petrem Holmanem.²

Novinkou a hlavním přínosem chystané dvojsvazkové knihy by mělo být především zpřístupnění dopisů v jejich přirozeném uspořádání, tedy jako dialogu probíhajícího po téměř třicet let. Po vzoru předchozích svazků edice Demlovy Korespondence vzniká též kritický aparát, zahrnující především věcné vysvětlivky a heslář zmiňovaných osob. Úvodní studie by pak měla přiblížit literárněhistorický kontext korespondence a poskytnout ucelený obraz Březinova díla a osobnosti v tvorbě Jakuba Demla. Vzhledem k tomu, že příprava knihy je teprve v počátcích, snaží se tento text spíše shrnout poznatky nabyté v první fázi ediční přípravy, které budou později zpřesněny, rozvedeny a převtěleny do doprovodných studií a poznámkového aparátu.

Stavba ve výši: Recepce Březinova díla ve sborníku z konce 60. let

Ester Nováková

Obsáhlý sborník *Stavba ve výši*, vydaný ke čtyřicátému výročí Březinovy smrti, je dnes téměř neznámý (není uveden ani v *Lexikonu české literatury*), poskytuje však mimo jiné dobrý obraz o vztahu tehdejších českých tvůrců a literárních vědců k Březinovi.

Na svou dobu jedinečný ediční počín zahrnuje vedle sborníku samotného i přílohovou, společně prodávanou publikaci *Symfonie bratrských hlasů*, zahrnující překlady 44 Březinových básní do 15 cizích jazyků (latiny, slovinštiny, němčiny, angličtiny, ruštiny, francouzštiny, polštiny, rumunštiny, maďarštiny, lotyštiny, italštiny, finštiny, bulharštiny, srbštiny a švédštiny). Překlady uspořádal, a vlastními rovněž přispěl, O. F. Babler.

Stavbu ve výši, redigovanou Jaroslavem Novákem, můžeme rozdělit do čtyř tematických částí. První obsahuje výběr z Březinových básní a esejí, včetně prvního otištění autorovy poslední básně *Za všechno díky*, kterou k vydání připravil z rukopisu Otakar

² Dvojsvazkový soubor vyšel v nakladatelství Host v Brně v roce 2004 s rozsáhlým kritickým aparátem – ten je významným zdrojem informací také pro připravovanou edici.

Fiala. Druhou tvoří výběr ze starších kritických statí o básníkovi, jejichž autory jsou například Miloš Marten, Arne Novák, F. X. Šalda, Otokar Fischer či Jaroslav Durych. Třetí oddíl je věnovaný básnickému slovu – veršům, které vytvořili přímo pro *Stavbu ve výši* soudobí básníci, mezi nimiž můžeme jmenovat Vladimíra Holana, Ludvíka Kunderu, Jana Skácela, Zuzanu Renčovou, Josefa Knapa nebo Václava Renče. Poslední část je věnována kritickým ohlasům současných autorů. Mezi nimi zaujme např. stať Miloše Dvořáka, Josefa Hrabáka či Oldřicha Králíka.

Sborník, připravovaný ve vlně uvolnění na konci 60. let, vyšel na začátku roku 1970 v brněnském Bloku. Cenzura nově dosazené ediční rady však ještě před vydáním stačila do publikace zasáhnout: byla vyřazena komparatistická studie Václava Černého *Stavitel chrámů*, týkající se inspirace, kterou přinesl Otokar Březina Paulu Claudelovi. V Černého publikaci *Studie ze starší světové literatury*, vydané o několik měsíců dříve, ještě v roce 1969 v Mladé frontě, tento článek najdeme spolu s údajem, že byl v roce 1967 vytvořen pro chystaný sborník *Stavba ve výši*.

Druhým zásahem bylo povinné doplnění ideového úvodu Josefa Veselého, editorovi se však podařilo stať alespoň osamostatnit do dílčí brožurky, která byla sice prodávána jako součást kompletu, ale hodnotu sborníku tak nijak nesnížila.

Sborník je doplněn litografií Rudolfa Kremličky a krajinnými snímky předních fotografů, K. O. Hrubého a Viléma Reichmanna. Výtvarnou koláží zamýšlel přispět i Jiří Kolář, z technických důvodů ji však nebylo možné zařadit.

Jiří Kuběna, nám v únoru 2015 napsal:

Na sborník OB se nevýslovně těším. Dílo OB není sice ve všech ohledech a nemůže ani být „programem“ – ale ryzost, stálost, dokonalost toho drahokamu v naší nebohaté národní klenotnici nevídaná ani řadu staletí před a sto let po jeho výskytu – je obrovským darem od Boha pro nás všechny, darem zázračným a nepřekonaným.

V časopisu Český jazyk a literatura (65, 2014-2015, č. 3, s. 148-149) vyšla příložená zpráva o loňském březinovském sympoziu

Růže v poezii Otokara Březiny

V Březinově poezii se vyskytují dvě desítky rostlinných druhů, mezi nimiž výrazně dominuje růže. Má to svou logiku. Je to erbovní rostlina básníků, o čemž svědčí též názvy mnohých básnických sbírek, jako jsou *Růže stolistá* F. L. Čelakovského, *Černé růže* Adolfa Heyduka, *Sněhová růže* Bohdana Jelínka, *Polní růže* Metoděje Jahna, *Rány, růže* Fráni Šrámka, *Šokovaná růže* Oldřicha Mikuláška, *Kolik příležitostí má růže* Jana Skácela, *Papírové růže* Jiřího Žáčka či *Kantova růže* Milana Exnera. Růže představuje tradiční literární symbol, s nímž se lze setkat už ve středověké lyrice, kde často figuruje ve dvojici s fialkou nebo s lilií. Jako příklad je možno uvést dialogickou skladbu *Spor fialky s růží*, pocházející zřejmě z doby vlády Karla IV.

Motivy růže v Březinových sbírkách korespondují s touto tradicí, ale namnoze ji rozličně přesahují. V *Tajemných dálkách* (1895) se objevují v pěti básních, přičemž nejčastěji jsou součástí metaforických výrazů. Motiv z Beethovena obsahuje „bázlivý dech růží“ a „děšť růží ohnivých“, v *Lítosti* se píše o odešlých „hodinách minulosti“, jež básník „neozdobil růžemi“, a v *Umění* jsou na „stole obětním“ přikryté relikvie „snů mých růžemi a světly modliteb“. V *Návštěvě* motiv růže implikuje přirovnání „jak vůně odkvetlých růží“, kdežto v *Návratu* autor pracuje s barvami: „bledost tvých tváří / (ó vynucené polibky dní!) na růže se mění“; dále je zde „růžové zlato“, „růžová radost“ a „růžová mýdla“.

Ve *Svítání na západě* (1896) se tento motiv nachází v šesti básních. Často má opět metaforický charakter, jako je tomu ve známé básni *Tys nešla* („čas vadl, růže mé chřadly, vína má hořkla“), v *Mýtu duše* („odkvetlé touhy v záhonech růží“) či v básni *Mé dědictví položils...* („mé růže jsi vytrhal a přesadil do jejich zázračných sadů“). Většinou se přitom vztahuje k lyrickému subjektu, což lze říci také o básni začínající slovy *Ples věčných svítání* (je tu spojení „nach růží západních“) a o *Ranní modlitbě* s prosbou k Nejvyššímu, aby dal „dosti růží“ zahradám prosícího muže; tyto zahrady samozřejmě plní funkci symbolu. V šesté básni (*Slyším v duši:*) jsou ještě „jarní růže“ spojené s „klamem vonných polibků“.

Ve třetí Březinově sbírce *Větry od pólů* (1897) se motivy růží vyskytují v devíti básních a vesměs mají rovněž obrazný ráz. V básni *Královna nadějí* tato bytost ve svém monologu odpovídá bolestem, které jí přicházejí „naproti cestami růží“. Báseň *Kde jsem už slyšel...?* uzavírá motiv snění a v předposledním verši „poupata růží“ sní o „čistém setkání duší“. V *Modlitbě za nepřátele* se praví, že „umdlení naše na nivy nepřátel zasívá růže“. V následujícím *Úsměvu života* „slunce magická“ v duši „květ prvních, nejskrytějších růží naházela“. A v podobně laděné básni s názvem *Noci!* se nová země tvoří „v snění, s novými růžemi zahrad a s jinou blízkostí smrti“.

Motivy růží ve zbylých čtyřech básních z avizovaného devatera mají méně fantaskní podobu. V *Písni o slunci, zemi, vodách a tajemství ohně* je „vonný čas jiter“ utkán „z růží a fial a rosy“. Báseň *Dlouho stáli...* zahrnuje motiv „písně o růžích všech svítání příštích“ a verš o „polibcích vonných příštími růžemi“. Báseň *Láska a Letní slunovrat* spojují apely. V první z nich je tato výzva: „Bratří! Zatřeste keři svých růží! Mnoho hořkých vůní vám přinesou dálky!“ V druhé básni se opakuje jiný apel: „Nakloň se k růžím!“

Podobný počet básní s motivy růží – konkrétně deset – lze nalézt také ve sbírce *Stavitel chrámu* (1899). Stejně jako v předchozích sbírkách i v ní většinou běží o obrazné konstrukce. V básni počínající slovy *Zpěv staletími bloudící* se objevuje „cizí den, jenž dosud přival růží svých nám nesvál do oken“. Ve *Stavitelích chrámu* slunce „v jeskyně amethystové pod ledovci západů do hnízda horských růží šlo spát“. Motivy slunce a růží je tato báseň spojena s básní *Nad všemi ohni a vodami...*, v níž věčným rytmem „dýchají stejně slunce i růže“, a s básní *Pozdravujeme jaro!*, kde „slity v oddechu omamujícím / třesou se růže a slunce, rytmy ňader a písní!“

V básni *Tělo zpívají jitra* „v růžích, jež nevadnou“, zatímco v *Zemi vítězů* se růže „rozpěnily na hladinách zelených“. V básni *Proroci* je motiv růže součástí metaforického přirovnání: hlas proroků je „sladký jak vůně za nesoucím růže“. *Doupata hadů* uzavírá obraz „záhonů růží a máku“. V básni *Když nebe vaše okna ozáří...* „růže kvetou k ránu“ v čase „laskavého podzimu“. Konečně v básni *Hvězd hasnou tisíce...* je otázka: „A bázní z rukou milenců proč růže vypadávají?“

V Březinově poslední sbírce *Ruce* (1901) se motivy růží vyskytují čtyřikrát. V její první básni začínající slovy *Chvilé slávy* je

možno najít přirovnání „krví jak růžemi kvetoucí arény“ a motivické spojení krve s růžemi obsahuje i báseň Zpívaly hořící hvězdy: „v krvi své, jako pohřbené v růžích, umíráme“. V Dithyrambu světů „žhavými růžemi“ srší „protuberance tvůrčích sluncí“, takže motiv růží tu má jakousi vesmírnou dimenzi. V básni Ženy je zase frapantní časový rozměr: „Čí ruce v sadech západů, když pod nebesy zaplanou, / po tisíciletí vám růže trhají jak na přivítanou?“

Motivy růží nescházejí ani v torzu Březinovy zamýšlené šesté sbírky, označované – na základě Demlova svědectví – jako *Země*. V básni pojmenované Zpívala je působivý verš „uhasly květy šafránu a nové růže voní tmou“. V další básni s názvem Na zemi růže nepřestávají hořet se opakují tato názvová slova v poslední strofě, jež vyjadřuje autorovu víru v pokojnou budoucnost pozemského života. A nakonec báseň Tisíce srdcí pělo v srdci tvém obsahuje motiv růží v dvojverší, které začíná narážkou na třetí Březinovu sbírku: „a větry z pólů mlhami když lehly nad tvou nivou, / jak zahradník své růže přikryls na podzim“.

Je třeba dodat, že rostliny figurují už v Březinových raných básních shrnutých v knize *Prvotiny* (1933), redigované Miloslavem Hýskem. Jsou zde i růže, a to v básních Písař, Talíř třešní, Ze zvěstí ukrajinských, Lidský život, Měsíc a Sen jeden svítí... Autor *Tajemných dálek* rostliny pojímal jako prvky svého fikčního světa, mající rozmanité podoby a funkce. Často spojoval rostlinné motivy s různými dalšími motivy (například s motivy vůně či barev), přičemž vytvářel metaforické obrazy, jež vyvolávají silné smyslové vjemy a současně manifestují svébytnost jeho básnické imaginace.

(Upravená část referátu, předneseného 19. září 2014 na pražském mezinárodním sympoziu Otokar Březina 2014)

Jiří Poláček

Otokar Březina mnohojazyčně

Když jsem se asi před pěti lety dozvěděl, že přítel Viktor Dvořák z Moravských Budějovic uspořádal v Jaroměřicích nad Rokytnou výstavu o esperantu, poslal jsem mu několik esperantských překladů z Březiny od dvou našich nejlepších překladatelů poezie do esperanta, JUDr. Tomáše Pumpra (1906-1972) a Jiřího Kořínka (1906-1988), aby jimi výstavu vylepšil a jaroměřické potěšil. On mě však překvapil ještě víc: když překlady ukázal ve Společnosti OB, vytáhli z knihovny zelenou složku, kde měli strojopisy třiceti překladů těchto překladatelů včetně jejich vzájemné korespondence. Ukázalo se, že překládání vyprovokovala pražská esperantistka pocházející z Jaroměřic, Jaroslava Míčová (1920-1973), která chtěla oslavit sté výročí básníka narození v roce 1968. Překládání však trvalo déle, než původně předpokládala, také získat souhlas k vydání se nepodařilo a po její předčasné smrti strojopisy skončily v knihovně Společnosti OB jako kuriozita.

Viktor získal xerokopie dochovaných překladů a dopisů, zapůjčil mi je a já jsem vše přepsal do počítače. Usoudili jsme, že je naší morální povinností vydat překlady nyní, kdy tomu již politické zájmy nebrání.

Viktor ovšem usoudil, že kniha pouze esperantských překladů by nebyla příliš zajímavá, že je třeba najít březinovské překlady do dalších jazyků, aby mohlo vzniknout srovnání: čeština, esperanto a dva další cizí jazyky ke každé básni, ovšem pokaždé jiné. Prošel mnoho knihoven a archívů, shromáždil nejen básně, ale i údaje o překladatelích, s mnohými navázal osobní styk nebo našel jejich dědice. Já jsem shromážděné materiály přepisoval do počítače, Viktor zajišťoval kontrolu a opravu překlepů. Na jeho popud jsem asi o deseti překladatelích napsal články do Wikipedie, Viktorův syn pak zajistil grafické řešení. V roce 2013 jsme na zkoušku vydali knížku **Moje matka – Mia patrino** s překlady do 17 jazyků a DVD o Kraji Vysočina, v roce 2014 jsme pak realizovali původní záměr. Kniha **Tajemství bolesti – Mistero de doloro** má 176 stran formátu A4, přináší vždy český originál, překlad esperantský a pak překlady do dalších dvou jazyků (celkem 24 překladatelů), nechybějí předmluvy a doslovy a především ilustrace Františka Bílka.

Knihu jsme pak společně představili 19. září 2014 na Mezinárodním sympoziu Otokar Březina 2014 v Praze.

Třicet básní, které si vybrali Tomáš Pumpr a Jiří Kořínek, díky dalším jazykům a českým originálům přináší zajímavá srovnání, jazyková i básnická. Vychutnat a posoudit je musí ovšem každý čtenář sám.

Miroslav Malovec

V Muzeu Otokara Březiny jsou obě knihy od přátel esperantistů, kteří je vydali po několikaletém úsilí částečně i z vlastních finančních prostředků. Může to být zajímavý dárek při cestách za přáteli do zahraničí.

Mimo Japonska se už ozvali i další zahraniční zájemci o dílo Otokara Březiny.

Tajemné dálky: sto dvacet let

Ve světě literatury se většinou připomínají jubilea spisovatelů, ale svá výročí mají i knihy. A tak si můžeme připomenout, že v roce 2015 nás dělí už sto dvacet let od vydání Březinovy první básnické sbírky *Tajemné dálky*, jež spatřila světlo světa zásluhou Moderní revue na jaře roku 1895.

V tomto roce také vyšel – na stránkách časopisu *Rozhledy* – známý Manifest české moderny, který vedle jeho autorů J. S. Machara a F. X. Šaldy podepsali též spisovatelé J. K. Šlejhar, Vilém Mrštík, Antonín Sova a Otokar Březina. Pokud jde o básnické sbírky, v roce 1895 vydal Jaroslav Vrchlický *Písně poutníka* a Svatopluk Čech *Písně otroka*, Karel Dostál-Lutinov přišel se sbírkou *Sedmikrásy*, Karel Hlaváček se *Sokolskými sonety*, Arnošt Procházka s *Prostibolem duše* a Jiří Karásek ze Lvovic se *Sodomou* (tato sbírka však neprošla cenzurou a vyšla až o deset let později).

A právě poslední dva autoři, čelní představitelé české dekadence, se významně zasloužili o vydání Březinovy básnické prvotiny. Dočteme se o tom v Karáskově knize *Vzpomínky* (1994), cenném svědectví o soudobém literárním životě a řadě básníků, prozaiků a kritiků.

Karásek tu o Březinovi píše s velkým obdivem jako o tvůrci, jehož „grandiózní sny hrály hvězdami jako nepatrnými zrnky písku“. Autor *Sodomy* však zároveň dodává, že v devadesátých letech byl více čten než Březina a že se jeho knihy prodávaly rychleji než Březinovy sbírky. Nadto osvětluje i vznik pseudonymu tohoto počáteckého rodáka a pronikání jeho poezie do zahraničí, přičemž vyzdvihuje roli polského dekadenta Stanisława Przybyszewského. Dále vzpomíná na začátky Březinovy spolupráce s *Moderní revuí*:

„Druhé číslo *Moderní revue* přineslo jako nejcennější novinku báseň Otokara Březiny *Ticho*. Měl jsem za úkol požádati Březinu zvláštním dopisem o příspěvek pro *Moderní revui*, ale než jsem se k tomu při své vrozené liknavosti v korespondenci dostal, přihlásil se Březina se svým příspěvkem sám. Napsal velmi lichotivý dopis o prvním čísle *Moderní revue* a prohlašoval, že souhlasí s naším programem uměleckým a abychom jej pokládali zcela za svého přívržence. Sliboval také stálé spolupracovníctví a přiložil hned první báseň. (...) Březina zůstal věrný jako spolupracovník *Moderní revue* až do těch chvil, kdy zmlkl jako básník docela.“

Jiří Karásek se poté soustřeďuje na *Tajemné dálky*: „V dubnu roku 1895 vyšla třetí publikace Knihovny *Moderní revue*, Otokara Březiny *Tajemné dálky*. Toto datum zůstane historické v literárních dějinách, neboť to byl debut slavného českého básníka. Jest nespornou zásluhou Arnošta Procházky, že došlo k vydání této knihy.“ Karásek zmiňuje Březinovu snahu vydat uvedenou sbírku v Topičově nakladatelství a pak přibližuje její vydání v *Moderní revui* i její ohlas:

„Odnesl jsem rukopis Březinův hned k Stivínovi zároveň s direktivou grafické úpravy celé knihy vypracované Arnoštem Procházkou s velikou umírněností a vyspělejším vkusem, než tomu bylo při obou předešlých pokusech. A tak vyšly slavné *Tajemné dálky* ve 300 exemplářích, z těch bylo 17 podepsáno vlastní rukou básníkovou. Výtisk se prodával za 60 krejcarů u knihkupců, v administraci *Moderní revue* za 40 krejcarů. Výtisk s podpisem stál jeden zlatý.

Knihy byla uvítána mladou kritikou nadšeně. Listy starých pánů mlčely. Byl tedy debut Březinův slavný a není pravda, že by byl býval básník předmětem nějakých útoků, jak leckdy čteme dnes. (...) Huře bylo ovšem s odběrem knihy. Výtisky s podpisem Březinovým se většinou rozdaly, aspoň se nepamatují, že by byl si kdo některý tento dnes vzácný výtisk, v aukcích hledaný a přeplácený, koupil za jeden

zlatý. Na obálkách Moderní revue možno sledovati, že se prodávalo těch tři sta výtisků básní Otokara Březiny ve všech mladých listech velebených a doporučovaných celá dvě léta. Byly týdny, kdy se neprodal ani jediný výtisk. Procházka vždy mi radostně hlásil, že se zase prodal jeden výtisk. Březina těžce vnikal do přízně čtenářů, jimž byla jeho poezie příliš těžká.“

Jiří Poláček

Otokar Březina a hudba

Pro ředitele Josefa Moučku O. Březina překládal písně. Pro jeho školní zpěvník přeložil Goethovu báseň „Král duchů“, k písni Schubertově „Modlitba večerní“, z Kreutzerovy opery Noc v Granadě, „Modlitba“ C. M. Webera a latinský text Cascioliniho „Chléb andělský“.

Podle dopisu ze dne 6. března 1936 měl Moučka ještě nějaké jiné rukopisy Březinových překladů písňových textů, do té doby neuveřejněných. Odkázal je po své smrti Společnosti Otokara Březiny, ale v pozůstalosti nebyly nalezeny.

Na Březinův zájem o hudbu myslel Moučka až do posledních chvil svého kolegy básníka. V červnu 1928 napsal Březinovi lístek, že mluvil s Janáčkem, který by jej rád osobně poznal a s ním si pohovořil. Janáček jel na celý červenec a srpen na Hukvaldy a zval tam Březinu. Ale setkání se už neuskutečnilo.

Převzato z Jaroměřického památníku, (1939, str. 24), z příspěvku prof. Františka Jecha

- Dědičkou Josefa Moučky byla jeho dcera Květa Kranzová, manželka známého brněnského architekta.
- K tomu můžeme přidat informaci, kterou přednesl překladatel Březinova díla Dr. Oleg Malevič z ruského St. Peterburgu, na Mezinárodním sympoziu Otokar Březina 2008: V archívu Leoše Janáčka, který je na Masarykově univerzitě v Brně, našel v Březinových básních a esejích četné Janáčkovy poznámky. Snad bude příležitost, aby tyto poznámky byly odborně posouzeny a zpracovány.

Společnost Otokara Březiny bude 11. dubna v Muzeu Otokara Březiny v Jaroměřicích n. Rok. otevírat výstavu akademické sochařky paní Blanky Prosové.

Moje cesta

Blanka Proksová

Moje cesta do Muzea Otokary Březiny vedla velkou oklikou přes zasunuté vzpomínky ze školní výuky, pravidelné cesty kolem domu, v němž v Jaroměřicích prožil svůj život, až k osobnímu prožitku umocněnému intenzivním estetickým vjemem zprostředkovaným Bílkovým pomníkem Březinovi na místním hřbitově. Tady, před metaforou tvůrčí práce, jsem se stavovala vždy, bez ohledu na původní cíl návštěvy vzpomínkového místa. Vlastní zvolená cesta, zážitky střetů, nepochopení, ignorace až k prvotnímu údivu a postupným drobným úspěchům mne k tomuto dílu často vracely.

Návštěva Bílkovy vily v Praze, v době hluboké totality, mi odkryla svět niterných prožitků. V kontrastu s dobovými trendy jsem prožívala intenzivně neznámá hluboká lidská hnutí včetně zážitku víry a nevysvětlitelných souvislostí dějů kolem nás. Založením a vnímáním jsem sochař. Prostřednictvím sochy jsem se přes Bílka k Otokaru Březinovi navrátila zpět do míst, odkud pochází můj otec, který se zde narodil, prožil dětství a přál si tu zůstat po všech nezapomenutelných cestách po světě. Nepřervané pouto s tradicí, kterou si stále více uvědomuji. Ještě jsme přístupní vnímat a přijímat a to je velký životní dar. Kéž by po nás zůstaly stopy tak hluboké.

Blanka Proksová k výstavě - U nás - v Muzeu Otokara Březiny V Jaroměřicích nad Rokytnou

U NÁS

společná výstava manželů Prokových muzeum Otokara Březiny, Jaroměřice nad Rokytnou

Blanka Proková, ak. soch., * 1953

absolvent VŠUP Praha, 1980,
průmyslových design

Realizace průmyslového designu, interiérové tvorby, propagace, pedagogická činnost a vedení samostatného výtvarného ateliéru. Volná tvorba, malba a sochařské práce. Účast na restaurátorských projektech. Realizace repliky pomníku T. J. Helda v Třebechovicích pod O. a socha na budovu Třebechovického muzea betlémů.

Ing. Zdeněk Proks, * 1954

absolvent FSI - ČVUT, 1979,
stavební a zdvihadací stroje

Po studiu projekce speciálních jeřábů a manipulačních prostředků, od roku 1991 práce v oblasti fotografie, spolupráce na projektech manželky a tvorba výukových CD Romů pro projekt Praha, jedinečná mozaika umění. V současné době práce v projekci strojů pro povrchovou těžbu a manipulaci s materiálem.

SAMOSTATNÉ VÝSTAVY

- 1983, 1985 Praha Satalice – Krajina, pastel a tempera
- 1999 Praha, KK Poštovka – Kytice, pastel
- 2004 Praha, KK Poštovka – V krajině, olej
- 2004 Bad Elster, Německo – Landschaften, pastel
- 2006 Praha, R Centrum Homolka – Výběr prací
- 2008 Poděbrady, Galerie L. Kuby – Sochařský portrét
- 2009 Praha, Růžová čajovna – Malířský zápisník
- 2012 Třebechovice pod Orebem – Sochařská figura
- 2015 Praha, Senát ČR – Sochařský portrét a obrazy

- 2003 Lipno – Voda a lidé, fotografie ze závodů na divoké vodě
- 2009 Praha, Růžová čajovna – Když v ráji přšelo fotografie z cesty do Japonska

SPOLEČNÉ VÝSTAVY

- 1989 Praha, KK Homolka – Kavkaz, 2x jedna dovolená – výstava fotografií, kreseb a obrazů
- 2001 Praha, KK Poštovka – 7000 mil za mořem – grafiky a fotografie z cesty napříč USA
- 2014 Mníšek pod Brdy, barokní areál Skalka – Schody do nebe – sochy a fotografie
- 2015 Praha, Atrium, koncertní a výstavní síň Praha Žižkov – Cesty našich snů. Benátky – obrazy, sochy, fotografie

2015 Jaroměřice nad Rokytnou, muzeum Otokara Březiny – U nás – sochy a fotografie

Intimita, domov, neděje i víra, to jsou sochařsky zpracované náměty které představují ve výběru svých prací z uplynulých 10 let. Současně s fotografiemi manžela spoluvytvářejí prostředí našeho domova.

Blanka Proková

Mám rád ty chvíle kdy slunce pošle světlo na sochy, obrazy, květiny, které jsou, nebo se na čas staly, součástí našeho domova a jsem šťasten, když se mi ten okamžik podaří zachytit. Možná to přijde nepravděpodobně, ale větší na představených fotografiích skutečně nabízí ty úžasné okamžiky, kdy se pout slunce a věci setká v jedinečném obraze a zbývá jediné, zmáčknout spoušť. Fotografie z let 1982–2013 představují náš společný domov, který jsme začali vytvářet v malém domku se zahrádkou v Satalicích a s jehož stavbou pokračujeme v bytě v pražském Motole.

Zdeněk Proks

Vzpomínka na bratry Daniela a Jiřího Reynkovy

Setkání s oběma bratry v Muzeu Otokara Březiny bylo vždy neokázalé a nezapomenutelné. Měli jsme tu možnost v Jaroměřicích nad Rok. v roce 2007 při vernisáži výstavy grafik jejich otce Bohuslava Reynka zároveň s barevnými fotomontážemi Daniela Reynka. V roce 2012 instaloval v prostorách Muzea Otokara Březiny František Nárovec digitálně zpracované grafiky a obrazy Bohuslava Reynka. Při vernisáži byly vystavované exponáty s humorem komentovány oběma bratry. Následující besedy s nimi byly neformální a odlehčené. Bratři vzpomínali s láskou na svoje rodiče, tatínka básníka, překladatele a výtvarníka Bohuslava Reynka a zejména na svoji francouzskou maminku básnířku Suzanne Renaud. Před 2. světovou válkou pobývali s rodiči v létě v Petrkově na Vysočině, v zimě v Grenoblu ve Francii. V padesátých letech byl jejich statek (zámeček) zabrán státem a rodina měla vykázanou jenom malou část domu. Jiří pracoval jako krmič prasat a Daniel jezdil s nákladním autem u Pozemních staveb. Přesto si bratři nikdy nestýskali, brali to povolání jako každé jiné. O své umělecké práci hovořili velmi skromně.

Daniel se již od dětství zabýval fotografováním, jeho pozdější barevné fotomontáže byly vystavovány na mnoha místech (i ve Francii), vyšla mu i kniha fotografií Krajina ve všech ročních obdobích.

Jiří až v pozdním věku začal s překlady knih z francouzštiny, byl to zejména Henry Pourrat, dále Francis Jammes, Jean Giono, Robert Pinget a Marie Noël.

Pouto mezi oběma bratry bylo tak mocné, že tři týdny po smrti Daniela (zemřel 23. září 2014), opouští tento svět i Jiří. Nemohl bez Daníka žít.

S bratry Reynkovými odchází jedna autentická kultura, reynkovský Petrkov, v němž bratři žili a udržovali kontinuitu s dílem otce Bohuslava a matky francouzské básnířky Suzanne Renaud.

Lucie Tučková: **Suzanne Renaud**

3. místo Kniha roku 2014 získala biografie Lucie Tučkové Suzanne Renaud Petrkov 13. Tu vydalo nakladatelství Paseka.

Romanistka Lucie Tučková velmi sugestivně líčí život a tvorbu francouzské básnířky Suzanne Renaud. Ta se v roce 1926 provdala za překladatele jejich básní, básníka a výtvarníka Bohuslava Reynka a s ním odešla ze slunné Francie do Petrkova na Vysočině. Sžívání s tímto drsným, ale krásným krajem, bylo pro ni velmi zdlouhavé. Do roku 1937 s manželem a se syny trávila zimu v Grenoblu a léto v Petrkově. K vyrovnání se všemi životními peripetemi jí pomáhala pevná víra v Pannu Marii Lasaletskou. Ukázka úryvku jednoho z posledních dopisu neteři Suzon Dutheilové:

„Letos byl listopad okouzlující, s večery zbarvenými jako hýl: krk z řezavého uhlí, břicho z dýmu, křídla z popele, z noci hlavička...Sladký a jemně pozlacený. Jenže nyní udeřila zima, dnes večer -9, sněží... Ach! Dopředu se cítím sklíčená. A žádné čtení, vyjma dvou svazků z Hachette o Francii, které mne plní obdivem a nostalgií. Jak je možné opustit takovou zemi?“

Kniha je velmi čtivá. Autorka náležitě využila archivů, cituje z dopisů Bohuslavu Reynkovi, synům, příbuzným a přátelům. Knihu doplňuje bohatý fotografický materiál.

Bermudský poetický trojúhelník nad Vysočinou

Pod tímto titulem byl ke konci loňského roku uveden v České televizi zajímavý dokument režisérky Ljuby Václavové. Před diváky se odvíjela nezapomenutelná drsná krása Vysočiny (pole, louky, remízky, kopečky). Příroda se střídala s místy, kde se narodily, žily a tvořily významné osobnosti kraje z různých kulturních okruhů.

Z literatury Jakub Deml, Otokar Březina, Jan Zahradníček, František Halas, Vítězslav Nezval, Martin Jirous a Bohuslav Reynek, jeho působnost byla širší, z výtvarníků Jan Zrzavý a Antonín Slavíček, z hudebních skladatelů Gustav Mahler a Bohuslav Martinů. Nebylo

ani opomenuto nakladatelství Josefa Floriana ve Staré Říši. Je úžasné kolik autorů i světového významu vyrostlo v tomto kraji.

Každá z uvedených osobností by si zasloužila samostatný pořad. Za nezapomenutelný zážitek patří paní režisérce Ljubě Václavové velký dík. V tomto dokumentu se jí opravdu podařilo vystihnout ducha tohoto kraje. Kéž by takových děl bylo více.

Tento dokument je možno zhlédnout na internetu.

Helena Peschová

Výtvarník a učitel Josef Kapinus (12. 9. – 11. 2. 1968)

Zakládající člen Výboru pro uctění památky Otokara Březiny, který se roku 1932 zaregistroval jako Společnost Otokara Březiny, ve které byl rovněž ve výboru až do pozastavení činnosti, stejně tak byl členem výboru do r. 1949, než byla SOB komunistickým režimem zrušena.

Josef Kapinus byl kolegou Vítězslava Nezvala z třebíčského gymnázia. Stali se z nich přátelé a stýkali se i až do smrti V. Nezvala. Na setkáních přátel si Vítězslav Nezval dovolil hovořit jinak, než z pozice sekčního šéfa Ministerstva kultury a informací. Komentoval například i své dvě cesty do SSSR. Jednu absolvoval s Františkem Halasem nedlouho před Halasovou smrtí. Tam Halas pochopil, jaká je skutečnost v zemi, která našim komunistům byla vzorem. Druhou cestu tam jel Nezval v pozici sekčního šéfa Ministerstva kultury a informací. A když už tam byl, požádal o setkání s Borisem Pasternakem. Ten ovšem už byl v internaci, což asi Nezval nevěděl. Čekal na návštěvu přes týden, pro domácí to byl problém. Nakonec byla žádost kladně vyřízena a byl stanoven termín návštěvy. K večeru přijel pro Nezvala služební automobil a vyjeli. Cesta trvala několik hodin a někdy kolem půlnoci zastavili u brány, kterou hlídali vojáci. Po kontrole dokladů je pustili dál. Podobně to bylo u dalších dvou bran. V osamělém domku se uskutečnilo zcela výjimečné setkání. Borisi Pasternakovi byla totiž udělena Nobelova cena, ale byl donucen se jí písemně vzdát. Převzal ji až Pasternakův vnuk po rozpadu impéria.

Tolik ze svědectví Josefa Kapinusa ze setkání s přítelem V. Nezvalem. Bylo by dobré tato setkání doplnit, pokud se někde dochovaly záznamy samotného Nezvala.

JH

15. 3. 2015 se dožívá 90. let monsignore Josef Valerián, zakládající člen SOB po jejím obnovení v r. 1990

Dětství prožil v Boskovicích a po studiích na gymnáziu a v semináři byl v roce 1949 v Brně vysvěcen na kněze. Jako kaplan byl poslán do Jaroměřic nad Rokytnou k faráři Janu Podveskému. Otokara Březinu znal z gymnázia, ale v Jaroměřicích měl možnost seznámit se s živou úctou a láskou k našemu básníkovi mezi lidmi, kteří v té době básníka osobně pamatovali a mnohé z nich učil.

2. 7. 1951 byli zastřeleni 3 funkcionáři MNV v Babicích a následnými represemi bylo postihnuto i několik kněží, kteří se zastřelením funkcionářů neměli nic společného. Jakožto „*babičtí vrazi*“ byli zatčeni i P. Podveský, (trest 20 let) a P. Valerián, který byl „pouze“ internován ve zrušeném klášteře, kde byl půl roku podroben denně výslechům a držen tam byl bez soudu 2 roky. Poté byl povolán k PTP. Později mu bylo umožněno působit v duchovní správě ve farnosti Ořechov, Jihlavě a Tišnově, kde byl v roce 1962 zatčen a po roce odsouzen za „podvracení republiky“ na dva a půl roku. Po propuštění pracoval v dělnických zaměstnáních. Do duchovní správy se mohl vrátit až v roce 1968, kdy byl ustanoven farářem v Lanžhotě, odkud byl přeložen na Moravec, kde působí jako farář dodnes. V roce 1990 byl plně rehabilitován.

Po obnovení SOB na jaře r. 1990 jezdíval na naše setkání a za Otokara Březinu sloužil mše sv. Své členství nebere formálně a stále sleduje a podporuje činnost SOB. Za jeho věrnost a podporu dobré věci ve všech životních situacích, za to si všude vysloužil úctu a obdiv.

Vážený Otče Josefe, děkujeme Vám za Vaše přátelství, za slova povzbuzení a za každou pomoc, kterou jste Březinovu společenství ve skromnosti poskytl. Přejeme Vám dobré zdraví a kéž Vás provází Boží požehnání.

Jiří Höfer za výbor SOB a přátele v Jaroměřicích nad Rok.

Pozvánky

Pozvánka od zakládající členky SOB paní Ludmily Klukanové:

ČR Vltava bude od 16. do 20. 3. vysílat vždy od 11.30. do 12. hod. z knihy Jeden ze zapomenutých, plukovník Josef Jiří Švec. (Legionář z ruské fronty v 1. světové válce, který pocházel z Čenkova u Třeště).

Autorské čtení z knihy Pozdní čas nastal nám, (o kolektivizaci vesnice), se uskuteční 24. března v 9.00 hod. v Městské knihovně v Třebíči, Hasskova 102/2, (nad radnicí), sál hudebního oddělení. Výtah je v provozu.

Pozvánka na **Výstavu soch Blanky Prokové**, obdivovatelky díla Františka Bílka, která má rodové kořeny ve Štěpánovicích u Jaroměřic nad Rok.

Vernisáž výstavy v sobotu 11. 4. 2015 v 15 hod. přízemí Muzea O. Březiny.

Sobota 16. 5. v 17 hod.: **Slovo Otokara Březiny** – pásmo z esejí, poezie a korespondence s hudebním doprovodem. Uskuteční se v ZŠ Otokara Březiny

Sobota 12. 9. 2015 Výroční setkání SOB. Pietní akt v 10 hod., zastavení v Muzeu O. Březiny, zahrada symbolů se skalkou Karla Čapka, výstava.

Ve 13 hod. Výroční setkání, zhodnocení vykonaného a záměry, volby výboru.

14:30 Básníkovi přátelé, které inspiroval.

Říjen. Jiří Kuběna, autorské čtení. Termín upřesníme, podle toho, jak se Jiří Kuběna zotaví z nemoci.

Putovní výstava „Přátelství Otokara Březiny a Františka Bílka“ je v současné době v Městské knihovně v Chýnově.

Některé knihy, které jsou k prodeji v Muzeu Otokara Březiny:

Otokar Březina: Hidden History – Skryté dějiny v angličtině. Překlad Carleton Bulkin, doslov Dr. Petr Holman. Vydalo nakladatelství Twisted Spoon Press v Praze 1997.

Otokar Březina – Básnické spisy / Ottocarus Březina Opera Poetica, česko - latinské zrcadlovité vydání překladu Básní Otokara Březiny.

Překlad Jan Šprincl. Edičně připravili Irena Radová a Petr Holman. Úvod Xavier Galmiche a Petr Holman.

Připravuje se

Korespondence Jakuba Demla s F. X. Šaldou vyjde v druhé polovině letošního roku a práce pokračují i na **korespondenci J. Demla s Josefem Florianem**. Obě knihy od týmu, který vede **Daniela Iwashita**.

Výbor Společnosti Otokara Březiny apeluje na své členy, aby platili řádně členské příspěvky. Číslo účtu společnosti je uvedeno na každé zadní straně Bulletinu. Mnoho členů už léta příspěvky neplatí.

Žádáme Vás, kteří máte e-mailové adresy, abyste nám je sdělili.

**SPOLEČNOST OTOKARA BŘEZINY V JAROMĚŘICÍCH NAD
ROKYTNOU**

pořádá při příležitosti

86. výročí úmrtí Otokara Březiny

v sobotu 21. března 2015

**krátký pietní akt u hrobu básníka ve 14:30
hod.**

a

literárně hudební pásmo z díla

JIŘÍHO KUBĚNY

pod názvem

LABUŤ BÍTOVSKÁ

**interpretace Karel Vala, doprovod na hand drum Ondřej
Vala**

v 15 hod. v ZŠ Otokara Březiny

vstupné dobrovolné jako příspěvek na režii

SKUPINA ČEZ

HLAVNÍ PARTNER

Bulletin vychází díky finanční podpoře doc. MUDr. Emila Černého, CSc.

Děkujeme partnerům:

Skupina ČEZ, Stanislav Hort Třebíč, Město Jaroměřice n. R., Dřevozpracující VD Jaroměřice n. R., Vladislav Motýl, doc. MUDr. Emil Černý, CSc. Brno, MUDr. Jana Langášková, MUDr. Jan Kousalík, MUDr. Blanka Götzová, Lékárna Jaroměřice n. R., Ing. arch. Michal Zlatuška, Mgr. Marie Rynešová, doc. PhDr. Jiří Dan, Dr. Ivo Koudelka, Mons. Josef Valerián, Hynek Bednář, dr. Jiří Bělohávek, Pekárna Klas Jaroměřice, Pekárna A. Maleny Jaroměřice a dalším drobným dárcům.

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51, tel.: 603760768. IČO 44065841, e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz., e-mail na studijní knihovnu při Muzeu O. B.: studijniknihovna@otokarbrezina.cz. Adresa našich stránek: www.otokarbrezina.cz.
Číslo účtu SOB 226798166/0300

Toto číslo sestavil výbor SOB, tisk Helena Stejskalová a Blanka Nedvědícká.

Titulní strana: Otokar Březina

Príspevky do č. 66 dodejte laskavě do 1. 8. 2015.

